

in epistolam I ad Corinthios VII

te. Portat autem corpus nostrum dominum in quantum diuinus ministerio deputatum, sic ergo homo debet vitare ne in corpus suum peccet fornicatio quod est contra gloriam dei et contra ministerium quod corpus nostrum debet deo.

Incipit capitulum septimum.

De quibus autem scriptis mihi bonum est homini mulierez non tangere. Propter fornicationem autem unusquisque suam uxorem habeat; et unaqueque virum suum habeat. Uxor vir debitur reddat; similiter autem et uxor viro. Mulier, potestate sui corporis non habet sed vir. Similiter autem et vir sui corporis potestatem non habet; sed mulier. Nolite fraudare in unicem: nisi forte ex consensu ad tempus ut vacet oratione; et iterum reuertimini in id ipsum: ne temptet vos sathanas propter incontinentiam vestram. Hoc autem dico secundum indulgentiam, et non secundum imperium. Volo autem omnes vos homines esse sicut meipsum. Sed unusquisque proprium donum habet ex deo: alius quidem sic, aliud vero sic. Dico autem non nuptis et viduis: bonum est illis si sic permaneant sicut et ego. Et si non se continent nubant. Melius est enim nubere quam viri.

Postquam apostolus reprehendit fornicatores et sustinet eos, hic accedit ad tractandum de matrimonio, et circa hoc tria facit. Primo determinat de conjugio matrimonio iuris. Secundo de virginibus ibi. De virginibus autem secundum. Tertio de viduis ibi. Mulier alligata est tamen. Circa primus duo facit. Primo instruit eos quod non sunt matrimonio iuncti utriusque. s. debent matrimonios contrahere. Secundo manifestat quod dixerat ibi. Id autem dico secundum. Circa primus duo facit. Primo manifestat quod circa hoc sit per se bonum. Secundo quod necessarium ibi. Propter fornicationem autem secundum. Circa primus considerandus est quod in deuotissima fornicatione nostra quam loqueretur iam fuerat aliqui non habentes zelum vel finis scientiam in tantum procedebat quod etiam matrimonium condonabat secundum. p. th. 4. In ypoクリstio loquacitatem meditacionis phisibentium nubere. Et quod hoc durum corinthiis videbatur fidelibus super hoc apostolus scripsit eius sententia regentes, et ideo apostolus ei responderet. Haec reprehendi ea que facitis, de quibus autem scriptis suis, videlicet quantum ad matrimonium bonum est homini mulierem non tangere. Circa quod notandum quod mulier data est viro ad adiutorium generationis, et in hoc dicitur vis generationis a nutritiva, quod vis nutritiva deseruit hominem ad coniunctionem individualium. Unde bonum est homini nutrimento vivi, quod per hoc ei vita seruat, generationis autem non defuit, sed ad coherationem individualium sed ad generationem spiritus. Unde non potest dici quod bonum est hoc si suus individualis mulierem tangere. Primo quidem quantum ad animam quod per augustinum dicit in secundo soliloquio. Tertib[us] sic deinceps ait ab arce virutis sue sicut cotactus ille corporis sine quo vir haberet non potest, et ideo Ex. 19. dicit populo acceptum legem dei. Estote parati in diem tertium, et ne appetinquetis uxoris vestris. p[ro]m[ulg]atio regulae. 21. Dixit achimelech ad dauid. Si mudi sunt pueri maxime a mulieribus manducant panem sanctum. Secundo quantum ad corpus quod vir subiectus per matrimonium potest atque vixit se ex libero suum constitutus. Seruit autem hec per omnia

bus alijs est amara. Unde et ecclesiastice dicitur. Inueni amarorem morte mulierem. Tertio quantum ad res exteriores quae rur occupatione necessaria est hominem implicari quod haberet uxorem et filios nutriendos, cum tamen dicatur 2. thom. 2. Nemo militans debet implicari ne negotiis secularibus: ut ei placeat cui se praebuit. Quod deinde cum dicitur. Propter fornicationem secundum ostendit quid circa hoc sit necessarium. Primo quantum ad contrarium matrimonij. Secundo quantum ad actum matrimonij inter contrarios ibi. Uxor vir debitur secundum. Circa primus considerandus est quod actus generative virtutis ordinatus ad coherationem spiritus per generationem filiorum et quod mulier data est viro in adiutorium generationis. Prima necessitas tangentis mulierem est propter precreationes filiorum. Unde et genitrix primo dicitur. Mactum et feminam creavit eos et bene dicxit eis deus et ait. Crescite et multiplicamini et replete terram, sed hec necessitas fuit circa institutionem humani generis secundum oportuit multiplicari populus dei per successionem carnis. Sed apostolus considerans humanos genus in multiplicato et populum dei in augmentum non propagationem carnis: sed generationem quod est ex anima et spiritu sancto. ut dicitur Jo. 3. pretermisit hanc necessitatem quam sacerdotius institutus fuerat in matrimonio in officio naturae et proponebat secundum necessitatē secundum quam institutum est in remedio culpe. Quia enim carnis concupiscentia adhuc post baptismum in fideliis remaneret licet non datur. instigator honestus maxime ad actum venereos propter vehementiam delectationis. Et quod maioris virtutis est totaliter hanc concupiscentiam superare quod possit oibus contemnere. secundum illud Va. 19. Non omnis captivus verbum hoc. Necessarium est quod in precepto concupiscatur et in precepto superetur quod quidem fit duabus actis generationis ratione ordinatus et non totaliter homo concupiscentia ducitur sed magis concupiscentia subditur rationi. Habet autem hoc ratio naturalis quod homo vir generationis actu finis et contemnit generationem et educat filios. hoc autem in bruis et alibus inveniatur quod in quibusque spiritibus animalium sola femina non sufficit ad educationem, plus masculus simul nutrit plenum cum femina, et ad hoc exigitur quod masculus cognoscatur, prius plenum, et ideo in aliis talibus animalibus ut pater in colubris turturebus et huiusmodi naturaliter induita est solicitorum de educatione plures, et propter hoc in huiusmodi non sunt vagi et indumentes concubitum ex quibus sequuntur incertitudo plures, sed masculus determinatus determinatae femine coniungit non indumenta quibus culisbet sicut accidit in canibus et alijs huiusmodi animalibus in quibus sola femina nutrit plures. Tertium autem in spiritu humana masculus requirit ad plures educationes quod non solus attendatur secundum corporis nutrimentorum sed magis secundum nutrimentorum animalium secundum illud hebreorum 12. Patres quidem carnis nostre habuimus eruditores, et reverebamur eos, et ideo ratione naturalis dictare quod in spiritu humano non sint vagi et incerti concubitus quales sunt concubitus fornicatorum, sed sunt determinati viri ad determinatas feminas quod quidem determinatio fit per legem matrimonij. Sic igitur triplex bonum habet in matrimonio, prius quidem quod est in officio nature, prius, secundum ordinatus ad generationem et educationem plures, et hoc bonum est bonum plures. Secundum bonum habet per ut est in remedio concupiscentiae, s. coartatur ad determinatas personas et hoc bonum dicitur fides, quia s. vir seruat uxori suam accedens ad aliam et similiter uxori viro. Tertium bonum habet, prius in fide contrahens Christum, quod quidem bonum dicitur sacramentum in quantum significat coniunctionem Christi et ecclesie, secundum illud ephe. 5. Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo et ecclesia hoc est ergo quod dicitur. Dicatum est quod bonum est homini mulierez non tangere, sed quod ad hoc bonum non sunt oportes hoies ydonei, unusquisque vir propter fornicationem, s. virtus et suam uxore habeat, sibi determinata ut tollantur vagi et incerti concubitus quod primit ad fornicationem. Unde et pueri, s. letare cum muliere adolescentie tue, et postea subdatur

Explanatio sancti Thome

Quare seduceris filii mihi ab aliena. **T**einde cum dicit. **E**xovi vir debitu reddat tibi. agit de viu mīmonij tractat. et primo agit de debito reddendo. **S**ed oī debiti intermissione ibi. Nolite frandare tibi. Circa primū duo facit. prius pponit quod intēdit dices. Dicitur est quod vir habeat uxorem et uxori virū habendi autē hec est ratio. ut vir reddat debitu uxori. scilicet de suo corpe et carnalē cōmītationē. similiter autem et uxori viro quod tibi ad hoc paria iudicatur. Unde mulier non est formata de pedestribus viri tanquam ancilla nec de casperie tanquam dñna. sed de latere tanquam socia. ut legitur gen. 2. **A**nde et mutuo debet sibi debitu reddere finis illud. **R**ot. 14. Reddite oībus debita. **S**ed oīsignat debiti rōnēm dices. Mulier non habet potestatē sui corporis. scilicet ad actū generationis ut. scilicet possit proprio arbitrio vel cōtinere. scilicet ut alteri se tradere sed vir. scilicet habet potestatē sui corporis quam. scilicet ad usum carnalis copule. et ideo vir debet viro proprii corporis officiū offerre. Simili autē et vir sui corporis potestatē non habet sed mulier tibi. Unde et ipse debet sui corporis officiū offerre uxori legittimo impedimento cessante. **A**nde et gen. 2. dicit. Adherebit uxori sue et erit duo in carne una. **T**einde cū dicit. Nolite frandare inuidice tibi. agit de intermissione debiti reddendi. Et pīmo ostendit quaslibet intermissione debet acer pīgialis. Circa quod docet vnu esse cauendū ne. scilicet hoc quod fraudē fiat dices. Nolite fraudare inuidice ut. scilicet velit vir cotinere inuidice uxore aut etiam ecōuerso. Quod aplius fraudē nominat. quod vnu subtrahit alteri quod ei debet quod ad fraudē pertinet. non minus in actu matrimonij quam in alijs rebus. **A**nde et pīuer. 12. dicit. Nolite inuidenter fraudulentē lycrū. quod. ille qui tali fraude cotinentia deo perfert non lucrat meritū vite eternae. Sicut enim dicit aug. non vult deus tale lucrū tali dāno cōpensari ut dūm vnu cōlūgū cotinet alteri inuidice ille incidat in dānabiles corruptelas. Tria autē docet obseruādi in tali intermissione quo pīmū est ut fiat ex compni cōsentī. Unde dicit. Nisi forte ex cōsentī. Unde dicit Eccl. 25. In tribus beneficiis est spūt meo que sunt. pībata corā deo et bonis. **C**ōcordia fratruz amor. pīmox. et vir et mulier bene sibi cōsentientes. Sed omnis est ut sit ad certū tēpū. Unde subdit. Nisi forte ad tēpū scīmū illud Eccl. 3. Tēpus amplexādi et tēpus longe fieri ab amplexib⁹. Tertiū est ut hoc fiat pīpter debitus finē. scilicet spūtū actuum ad quos cotinentia reddit magis apītos. Unde subdit. Ut vacetis orōni finis illud. Joel. 2. Sacrificiū et libamen dño do nostro. Et postea subdit. Egregia spōsus dū cubili suo et sponsa de thalamo suo. **S**ed oī agit reiteratione cōgalis actus. et pīmo ponit documentū dicens. Iterum reuertimini in idīpm. ut. scilicet vobis inuidice debitus reddatis finito tēpore orōnis. Unde et tertij. pī. 8. dicit. Quod celebratis dedicatiōis solēmnis pīfeci sunt in tabernacula sua lestantes. **S**ed oī assignat rōmē documentū. Nō em hoc dixit nisi sit necessariū ad salutē sed ad pīculū vītādū. Unde subdit. Ne cōpetet vos satanas. scilicet ne suā temptationē vos pīsternat. sicut etiā dicit. pī. 1. hebr. 3. Ne forte vos tēpauerit is qui tēpī at et inianis sit labor noster. **T**emptato autem satane non est fortis timēda de quib⁹ dicitur. pī. 10. 2. Scribo vobis inuenies qīs fortis elitis. et verbū del maneris vobis et vicis tūs malignū. Est autē timēda debilibus. Unde subdit. Propter incontinentiā vestram id est pīpter pīficiātē ad incontinentiā. ex quo cotinēgit et dyabolus hōcē cōpetando pīsternit et pīnocatur ad temp̄tandum finis illud. pī. 10. pī. vlti. Circuit querēs quez deuōret. **T**einde cū dicit. Hoc autē dico tibi. manifestat quo sensu pīficiā sunt accipēda. Et primo facit quod dictum est. **S**ed oī assignat ibi. Nolo autē tibi. Dicit ergo pīmo. dixi quod vnuq̄s et iūa uxori habeat et vnaqueq̄ mulier vnu suum. et iterū

et post cōtinentiā determinati tēporis iterum reuertam̄ in idīpm: hoc autē dico finis indulgentiā. I. Qcens infirmati vestre nō scīmū imperiū. quasi. scilicet vobis necessariū ad salutem. Subditis emī sunt quedā eoz infirmitatē indulgenda et nō ad bona imperio cogēdi. Unde cōtra quodā platos dicit Eccl. 34. **C**ūs austēritate imperabat eis et cōpotēcia et dispersi sunt greges mei. Sed vidēt aplius incouenienter loqui. Indulgētia emī nō est nisi de pītō. Per hoc ergo et aplius finis indulgentiā se dicit matrimonium cōcessisse videb̄ expīmēre et matrimonio sit peccatum. Sed ad hoc pītō rīderi dūpliciter. Uno mō ut indulgentia susmatur hic pīo pīmissione. Est autē duplex pīmissione. Unaq̄dem de min⁹ malo. sicut dicit. Mat. 19. **O**ly moyses persūdit iudeis dare libellū repudij. pīpter duriciā cordis eorum. scilicet ad vitandū uxoricidū ad quod erant prīti. **T**alis enim pīmissione nō sit in nouo testamēto pīpter sui pīfectionē scīmū illud. Heb. 6. Ad perfectū feramur. **A**lia autē est pīmissione de min⁹ bono. scilicet s. homo pīcepto nō cogit ad maius bonū et hoc mō aplius hic indulger id est pīmissione matrimonij quod est minus bonū quam virginitas q̄ nō pīcipitur que est mai⁹ bonū. **A**lio mō potest accipi indulgentia pīut respicit culpā scīmū illud. Isa. 26. Indulgētū dūcētū indulgētū genti. Et finis hoc indulgentia referit ad actū coniugalem finis et habet annexā culpā veniale tamē pīpter bona matrimonij fine quib⁹ est extirpatorialis. Unde considerandum est quod acer pīgialis quādoq̄ quidē est meritorī et absq̄ omni culpa mortali vel veniali. puta cum ordinatur ad bonū pīficiū. pīcēdētē et educādi ad cultū dei. Sic emī est actus religionis. **E**t cū sit cā reddendi debitus sic enim est acer iustitiae. Omnis autē actus virtutis est meritorius si sit cū caritate. Quādoq̄ vero est cū culpa venia. I. scilicet cum quis ad actū matrimonialē ex cōcupīa excitatur que tū infra lūntes matrimonij sitūtū. ut. scilicet cū sola uxore sit cotentia. Quādoq̄ vero est culpa mortalis. puta cū cōcupīa sit extra lūntes matrimonij scīmū cū aliquis accedit ad uxore eque libēter vel libentī ad alia accessurū. **P**rimo ergo mō actus matrimonij nō requirit indulgentiam. **S**ed mō habet indulgentiā in cū tūm alijs scīmū concupīe in uxore nō sit reus peccati mortalis. **T**ertiū oī indulgentiā nō habet. **T**einde cū dicit. Volo antē considerant rōmē eius quod dixerat: et pīmo quare nō loquātū finis imperiū. **S**ed quare loquātū finis indulgentiā ibi. **S**ed vnuq̄s et tibi. Circa primū cōsiderādi est quod nullus sapientē pīcipit illud cui pītrariū magis vult fieri. Ideo apostolus nō pīcipit quod holes matrimonij contrahāt vel matrimōniō cōtracto vītātū. quod magis vult et homines cotineant. et hī est quod dicit. Volo autē omnes holes esse sicut meū. vel scīmū cotineat sicut ego cotineo. **E**t simili dicit act. 26. Op̄to apud deū osīs qui audiunt fieri tales qualis ego sum. **S**ed cōra hoc vidēt esse quod si osīs homines cotinent sicut aplius cotinebat. cessasset generatio 2 sic nō fuisset impletus numerus electorū quod erat pītra dispositionē diuinā. **D**icunt quidam quod apostolū revelatiō erat quod si osīs homines saluarentur in cotinentia viuentes sicut ipse viuebat sufficiēbat ad implendū numerū electorū. **S**ed hoc nulla auctoritate fulcit. 2 ideo potest dici quod aplius volebat osīs homines esse cotinentes. quod scīmū volebat hoc de singulis non tamē volebat quod osīs simul cotineret. **A**el pītō dīci 2 mēlinus quod volebat omnes holes esse cotinentes voluntate antecedente sicut ipse dicit. pī. 10. thy. 2. **Q** dēns vult omnes holes saluare nō autē voluntate cōsequente qua deus vult quodā saluare scīmū pīdestinatos et quodā dānare scīmū repabat finis illud. **D**al. 1. Jacob dilexi. esau autē odio habui. **E**st autē voluntas antēdēns de eo quod absolute cōsideratum est melius sicut omnes holes esse saluos vel cotinentes. voluntas autē pīns est de eo quod est melius: cōsidera-

in epistolam I ad Corinthios. vii.

tis circumstantijs psonarz t negociorz, t fm hoc deus vule
quosdā dānari, t aplus quoscā m̄rionio iungi. **D**einde
cū dicit. Sed vnuſq̄s assignat rōm quare fm indulgen-
tiam matrimonij pmiserit, q̄ sez nō quillbz tāte virtutis
donum accepta deo vt. s. possit totaliter cōtinere sicut eis
domini dixit **M**a.19. No om̄s capiliū verbū hoc sed qui
caperi p̄t capiat t hoc est q̄d dicit. vellem qđem om̄s es
se cōtinentes sed vnuſq̄s ppriuz. i. fm certā mensuram
haber donū ex deo aliq̄s sita p̄ta ut in virginitate
deo seruiat, aliq̄ vero sic id est, vt do fuliat in matrimonio
scdm illud **M**a.25. Qui dedit quinq̄ talēta, aliq̄ do duo
aliq̄ vero vnu ūnicuiq̄ fin ppriuz tūtem. Et sap. 8. Sc̄i
ui q̄si aliter no possum esse cōtinens nisi be der, t hoc ip
sum erat sapientie sc̄re cuiq̄ esset hoc donu. **D**einde cū
dicit. Dico autē tc. exponit qđ obscure dixerat t p̄mo q̄s
tumid hoc q̄ dixerat. Volo om̄s homines esse sicut meip
sum q̄. s. hoc est absolute meli. Unde dicit. Dico aut̄.
exponedō nō nupris. i. Virginib̄. t viduis bonū est illis si
sic pm̄serint. s. cōtinentes sicut ego fm illud sap. 4. Quā
pulera est casta generatio cū claritate. Sc̄do q̄tum ad b̄
q̄ dixerat. Sed vnuſq̄s tc. quasi dicat q̄ si nō quiz hoc
donū cōcepit a deo Ut cōtineat. vñ dicit q̄ si nō p̄tinet
id est si donū cōtinendi nō accepterit nubat. i. matrimonio
iungātur fm illud. i. Job. 5. Volo iuuenes nubere t as
signat rōm subdēs. Melius est emi nubere q̄ viri id est q̄
cōcupia supari. Cōcupia ei est calor q̄dā porti q̄ ergo co
cupia impagnata calefecit quidē. sed nō viri nisi hunores
ḡre p̄dat a cōcupisa supatus. And t Job. 31. dicit. Ignis
est v̄s ad cōfumartōne deuorās t vnuersa eradicas ger
mina. Est ante hic atēdendū q̄ aplus hoc viritur abusus
ua cōparatio. Mā nubere bonū ē licet min⁹. vri aut̄ ē ma
lum. Meli⁹ est ergo. i. magis tolerandū q̄ hō minus bo
num habeat q̄ t incurrit incontinentie malū. 2. hoc est qđ
supra dixit. pp̄ter fornicationē sex vitandā vnuſq̄s suaz
vrox̄e habeat tc. Et postmodum ne tēpet vos sathanas p
pter incontinentiā vestram.

Lectio secunda.

His autē qui in m̄itrio iuncti sunt
precipio nō ego sed domin⁹: vxorez
a viro nō discedere. Quod si disces-
serit manere innuptam: aut viro suo recon-
ciliari. Et vir vxorem nō dimittat. Nam ce-
teris dico ego nō domin⁹. Si quis frater vx-
orem habet infidelez ⁊ hec consentit habita-
re cum illo nō dimittat illam. Et si qua mul-
ier fidelis habet virum infidelem: ⁊ hic p̄sen-
tit habitare cum illa nō dimittat virū. Sanc-
tificatus est enim vir infidelis per mulierem fi-
delem ⁊ sanctificata est mulier infideli p̄vi-
ruz fidelem. Alioquin filii vestri immundi es-
sent nunc autem sancti sunt.

Supra apliis posuit documenta de contractu matrimonij: hic instruit eos qui iam m̄rionum contrarerunt de m̄rionio non dissoluendo, et primo docet eos qui sunt in m̄rionio iuncti ut in m̄riono maneant. **S**ed oponit villem doctrinam, quantum ad omnes stat vel editiones hominib⁹ ibi. **A**niquec⁹ sicut vocavit de⁹ re. **C**irca p̄num duo facit. **P**rimo agit de indissolubilitate m̄rionis quantum ad eos qui sunt vni⁹ cultus. **S**ed quantum ad eos qui sunt in dispari cultu ibi. **M**aneritis ego dico re. **C**irca p̄num duo facit. **P**rimo ponit p̄ceptum de indissolubilitate m̄rionum. **S**ed docet quidem

seruandū qm̄ m̄rionis quodāmō sepatur sbl. Q si dis-
cesserit rc. Dicit ergo pmo dixi nō nuptis. i. vñ gñibus et
viduis & melius est eis si sic pmaferint hjs autē qui ma-
trimoniū sunt cōunecti nō patet eadē aditio. hjs enī p̄ci-
pio nō ego s. inficta m̄bi auctoritate sed dñs hoc ē c̄cepit
dicens. Mat. 15. Quos de? cōunxit hō nō sepet. p̄cipio
inq̄ vxorem a viro nō ducendere & subintelligendū est ex-
cepta cā fornicationis quia xp̄us exceptit. hic taceat quia
fornicationis est. Hāc solā exceptit dñs ceteras oēs molestias
lubet p̄ fide cōiugij fortiter sustinet. Mat. 19. Quicunq̄
qz dimiserit vxorē suā & aliaz duxerit excepta cā fornicati-
onis mechanū. Hoc autē qd̄ dicit hic fin glo. aug. intel-
ligitur de cōiunctis m̄rionaliter quo? vterq; fideliſ ē &
si discesserit. s. ppter cā fornicationis p̄cipio inq̄ manes
re impunitaꝝ viuente marito qz si soluit matrimonium quo
ad thoru non r̄i quo ad vinculū. aut viro suo recōciliari. s.
si vir nō cōtinet et similiter vir vxorem nō dimittat nisi ob
cām fornicationis. Similis forma in viro & in muliere ser-
natur. Unde supplendū est qd̄ de vxore p̄misit. s. q si oīno
dimiserit nō ducat allā vel recōcilietur vxori. Sed contra
rūsum videat dicere ambrosia vnde dicit. Ideo nō subdit
de viro sicut de muliere qz licet viru alia ducere. qz inferit
or nō oīno hac lege vritur qua & superior. Sed magister
dicit a falsariis esse appositi & iō nullatenus est tenendū.
Motandū est hic & septē sunt casus in quib; vir nō pos-
test ab cām fornicationis vxore dimittere. I. Primus cā-
sus qm̄ ipemēt ea p̄stituit. Scđus qm̄ ipē cā alia forni-
cationis fuerit. II. Terti⁹ qm̄ ipē ei occasiōe fornicandi de-
dit vt qz nō vult reddere obitū. III. Quart⁹ qm̄ ipā credēs
xp̄abiliter viru mortuū alteri nuptis. IV. Quint⁹ qz violē-
ter ab aliquo oppressa fuit. V. Sextus qm̄ sub sp̄e viri fuit
ab altero ḡnigita fuit. VI. Septim⁹ qm̄ fuit a viro post adul-
terium manifeste ḡpheniū nibilomin⁹ retenta. VII. Deī
de cā dicit. Mā ceteris dico rc. agit de inscpabilitate ma-
trimoniū disp̄s cult⁹. cā alter est fideliſ alter nō. ubi pri-
mo dicit qz fideliſ nō dimittat infidelē volenter sine contu-
melia creatoris cobhabitere. Scđo qz si nō vult fideliſ nō
tenetur enī sequi sc̄ p̄t alteri nubere ibi. Qz si fideliſ dis-
cedit rc. VIII. Tertio qz nīsi infidelis prior recedat fideliſ des-
bet patienter cōmanere ibi. IX. enī mulier rc. In p̄ma p̄
mo ponit admonitionē. Scđo amonitionis rom ibi. Sac-
ticifac⁹ est enī rc. In p̄ma pmo loquunt generaliter tam vi-
ri & feminis. Scđo sp̄cialiter viris ibi Si quis frat̄ rc.
Tertio sp̄cialiter feminis ibi Et si qua mulier rc. Dicit er-
go. nam ceteris. i. vbi nō vterq; fideliſ est sed alter fide-
lis alter infidelis. dico ego consulendo nō p̄cipiendo. non
dico dicti hoc proprio ore. ac si dicat & hoc dico ex deo. lis-
tret ipse nō dicat hoc ore p̄plo. dico inq̄ hoc. si quis frat̄
infidelis cōversus. s. ad fidem in cōiugio. Intelligit enī hoc
de hjs qui in infidelitate cōtraxerunt. nō de hjs qui in
xp̄i cult⁹. Unc enī nullus est m̄rionum sed essent ses-
pandi sc̄t fecit esdras. p̄ eiusdem. 10. Si quis inq̄ talē ha-
bitare vxorem infidelē hec cōsentit habitare cā illa sine cō-
tumelia sc̄ creatoris nō dimittat illā cōsiliū est nō p̄cep-
tum vi qui p̄trarius agit nō sit trāgressoz. fin glo. VIII. Deī
de cum dicit. Et si qua mulier. Hic loquit̄ sp̄cialiter femi-
nis. vbi p̄mo sup̄pōit fidē in aliquo cū dicit. Et si qua mu-
lier. Scđo infidelitatē in altero cū addit. Viruz infidele.
Tertio infidelis voluntatē cobabitandi ibi. Et hic cōsen-
tit. Quarto cōsulit fideliſ cōmanere illi ibi: Ha dimittat.
dicit ergo & similiter si qua mulier fideliſ habet viru in
delem & cōsentit habitare cā illa sine cōtumelia creatoris
am si nollet cobabitare sine cōtumelia noīs xp̄i debet fi-
delis enī dimittere qz cōtumelia creatoris soluit m̄rionū
in glo. & p̄t fideliſ c̄rabere. si inq̄ ita est non dimittat
m̄rionū cōsiliū est nō p̄ceptuz. licet est infidelē fideliſ nō

Explanatio sancti Thoine

mittere, sed sic nō expediebat. Deinde cū dicit. Sanctificatus est vir. posta admonitione hic ponit admonitionis rōnem. vbi allegat exemplū. Scđo piculum ibi. Alioquin rc. Tertio fructū ibi. Nūc auz̄ sancti rc. In pma primo exēplificat de viro infidelī. Scđo de muliere ibi. Et sanctificata est mulier rc. Dicit ergo sanctificat⁹ et. q.d. fidelis infidelē volentem cohabitare nō dimittat. hoc idō dico. sanctificat⁹ est ei rc. Hoc duplicit legē pmo mō sic. sanctificatus est eñ vir infidelis aliquādo p mulierē fidelem. i. aliquādo cōtingit ⁊ vnu s p allū cōuerit ad fidem ⁊ sic sanctificat⁹ et hoc iam forte contigerat sicut Sisinni⁹ per theodořā rōne tēpore clementis cōuerfus est. ⁊ simili ter sanctificata est mulier infidelis p virū fideliem. s. p ipsi us admonitionē & doctrinā. Alio modo legē sic. Ita si fidelis infidelē nō dimittat. sanctificat⁹ est eñ vir rc. id ē nū lam īmundiciā cōtrahit fidelis ex cohabitatione vel ex cōmitione cū infidelī. sed seruat veram pudicitā fī aug. Deinde cū dicit. Alioquin filij rc. hoc legē dūpliciter. Uno mō de filiis nascituris. Alio mō de iā natis. Primo modo sic. alioquin. s. si disceditis ⁊ vos alijs copulatis. si lij vestri qui de hac copula nasceretur īmundi essent sc̄i c̄t spuri⁹ qz nō de legitimo mīrionio. Nū autē si pmaeſtis sancti sunt. i. mūdi. qz de legitimis cōiugis nati. Se cūdō mō legē sic. Alioquin. s. si disceditis filij vestri iam nati īmundi essent. i. i. infidelitate remanerēt & sequētes sc̄i maiorem p̄rem qz tū erat infidelis. nū autē si pmaeſtis sancti sunt. i. xp̄iani sunt. Deinde cū dicit. Sanctificatus est vir infidelis p mulierez fidelē. Thema in festo beate cecilie que cōuerit virū suu ad fidem. Inter oia qz regunt hoīem in via salutis p̄cipuz est sequi societatem sanctorū. Hoc oīdit psalmista. Xbo cū dicit. Cū saneto sāctus eris rc. Hoc oīdit cecilia facto fīm & hic dicit. sanctificat⁹ est vir rc. In quib⁹ verbis tria comendat̄ p̄paz. s. natura. grā. & doctrina. Natura hīana que notaī in mulieri. grā que notaī in viri sanctificatiōe ut sibi sit nobilis per naturā. deo humilis p fidei. p̄ximo vīlis p doctrinaz. doctrina eñ reddit̄ p̄medabilior. p̄siderati. acti obīn & op̄positū. Act⁹ ē sc̄ificare. obīn ē vir. oppositus ē infidelitas. Infidelitas ē culpa tenacio. vīlitas sex⁹ robustio. sc̄i. heare act⁹ difficultio. Et tñ cū eīt mulier p doctrinā suā cōuerit & credulit̄ emolliuit̄ robustū. mūdauit̄ īmundū. ⁊ sic sc̄ificauit̄ infidelē virū. Multe xō sūt p̄prietates mulier̄ p̄medabiles. qz huic cōuenit̄ vt sint tres p̄prietates qad actum cordis. tres quo ad actū oris. ⁊ tres quo ad actum operis. Tres pmaeſtis sunt sapia ex pte rōnalis. puer. 9. Sa piens mulier edificat sibi domū. Mūdicia ex pte cōcupis cibilis. Ecc. 4. 0. Edificatio ciuitatis cōfirmit̄ id nomē et super eīt mulier īmaculata cōparabit̄. Cōstata ex pte ira sc̄ibilis. Buth. 3. Sic oīs pp̄bus te esse mulierē virtutis rc. Tres sc̄de sunt modestia cōtra multiloquim. ecc. 26. Mulier sensata & tacita non eīt imitatio anime erudit̄. Veritas cōtra mendaciō. Judith. 8. Omnia que loquuta es vera sunt. Discretio cōtra stultiloquim. 10. 2. 25. Erat mulier prudentissima & speciosissima. Judith. 11. Nō eīta lis mulier sub terrā in aspectu in pulcritudine & in sensu verborū. Tres ultime sunt sanctimonia in facto. Judith. 8. Ora p populo qz mulier sācta es. Verecūdia in signo ecc. 26. Hīa sup gratiā mulier sancta & pudorata. Hīa i cōuersando. puer. 11. Mulier gratiola inueniet gloriā. Propter eminentiaz horū dicit de beata virgine maria. Benedicta tu ī mulieribus.

Lectio tertia.

Quod si infidelis discedit discedat. Nō eñ fuituti subiect⁹ ē frater v̄l soror i c̄iulmodi. In pace autē vocauit̄ vos

deus. Unde eñ sc̄is mulier si virum saluuz facies? Aut vnde sc̄is vir si mulierē saluā facies? Nisi vnicuiqz sicut diuisit̄ dñs. Unum quēqz sicut vocauit̄ ita ambulet: ⁊ sicut in oībus ecclesiis doceo. Circūcisus aliquās vocatus est: nō adducat̄ p̄piciū. In prepucio aliquis vocatus est. nō circūcidatur. Circūcisio nihil est. ⁊ prepucis nihil est. sed obseruatio mandatorū dei. Unusquisqz in qua vocatione vocatus est: in ea permaneat. Supius oīdit qz infidelis nō debet dimittere infidelē cohabitare volētem. hic autē dicit ⁊ si nō vult cohabitare nō tenet̄ fidelis eūz sequi. sed pō alteri nubere. Ibi p̄so ponit ipa cōcessio. Scđo cōcessio ratio duplex. primo est libertas ibi. Nō est eñ seruituti rc. Scđo est pacis trā quillitas ibi. In pace autē rc. Dicit ergo qz si infidelis vir vel mulier discedit a fidei odio fidei discedat & pō fidei qui dimittitur cōtrahere. primū eñ matrimoniu dissolubile erat qz nunqz fut̄ ratū. Nō eñ seruituti. s. cōnjugali subiectus est frater aut soror fidelis id est nō cogit sequi i fidei odio fidei discedēte sicut dicit glo. Jo. 8. Si filij⁹ vos liberauerit vere liberi eritis. In pace autē. q. d. Ideo discedat fidelis qz in pace vocauit̄ nos de⁹ id est ideo non debemus litigare cū eo qui odio discedit. Al sic. Quāuis ita sit qz fidelis nō est subiect⁹ seruituti nibilomin⁹ nō debet occasionē discordie & dissidij p̄bere. sed pacē f̄ware. In pace autē vocauit̄ nos de⁹. Nō eñ eīt de⁹ dissensions sed pacis infra. 11. Deinde cū dicit. Unde enim sc̄is mulier rc. hic dicit ⁊ si infidelis non discedat fidelis debet patiēter cōmanere. Ad qz allegat̄ pmo sp̄z alienē p̄uerionis. Scđo permanētiā in statu p̄prie vocationis ibi. Unūquemqz sicut vocauit̄ de⁹ rc. Tertio exemplū in cōuersationis ibi. Circūcisus aliquās rc. Quarto ex̄emplū in statu cōditionis ibi. Seruus vocat̄ es rc. In pma primo innuit̄ qz mulier fidelis cōmanendo virū ad fidem pō cōuertere. Scđo & familit̄ vir fidelis mulierē infidelem pō saluare ibi. Aut vnde sc̄is hoc vir rc. Tertio qz ideo debet patiēter cōmanere ibi. Nisi vnicuiqz rc. Dicit ergo. vnde eñ sc̄is. q. d. vere debet manere fidelis cum infidelī qz vnde sc̄is. i. lice potes oī vir fidelis si virum infidelē saluūz facies eūz. s. cōmonendo & cōuertere ad fidem. q. d. hoc pō cōtingere. Ambrosi⁹ b⁹ idō dicit qz forsitan pō credere qui hoīet̄ nōmē xp̄i. Aut vnde sc̄is id est sc̄re potes oī vir fidelis si mulierē infidelem saluūz facies eā ad fidē cōvertent̄ qz hoc sp̄re debes. Nisi vnicuiqz hoc duplicit̄ leḡ. Uno mō sic. Unde sc̄is hoc nisi ita habeas te supple ad tuuūz cōparez sicut domi⁹ nū diuisit̄ vnicuiqz sc̄i viro p̄esse & mulieri subesse. Secundo mō sic. Unde sc̄is hoc nisi supple patiēter expectes fieri sicut diuisit̄ dñs vnicuiqz id est ordinavit̄ de vnoquo qz quādo credit̄ & quādo saluēt̄. Ergo tu debes expectare & cōmanere. Ro. 12. Unūquemqz sicut diuisit̄ dñs. Deī de cū dicit. Unum quēqz sicut vocauit̄ rc. Ideo oīdit qz fidelis debet manere cū infidelī cōiungere: allegās p̄manent̄ am in statu p̄prie vocationis. P̄mo ergo allegat̄ diuisit̄ vocationē. Scđo suā auctoritatē ibi. Sicut in oībus ecclesiis rc. Dicit ergo vnicuiqz quasi dicat. ⁊ quomō sc̄is hoc oī vir & mulier nisi quilibet p̄seueranter ita sicut de⁹ vocauit̄ vnicuiqz id est in eo statu in quo de⁹ vocauit̄ vnicuiqz nō aut qm̄ sint quasi dicat ⁊ hoc ita p̄dico in ecclesia vestra sicut in oībus ecclesiis. Turpis ei est pars que suo toto nō cōuenit. Est ergo sua rō tal' vniqz quisqz debet manere in eo statu in quē de⁹ vocauit̄. ergo

in epistolam I ad Corintios. vii.

Si vocavit alius in coniugio debent manere ipso. **D**aymo. Si habeas uxorem manas cu ea si non habeas: ducere non concupiscas. **D**einde cu dicit. Circumcisus aliquis te. hic ponit exemplum vbi pmo ponit ipsum exemplum. **S**co exempli rom ibi. Circumcisus enim nihil est. **T**ertio regulaz generali ibi. Unusquisque in qua vocatione. ponit autem exemplum in ritu viri eti. Primo indeo. **S**co gentilium ibi. In pucio aliquis vocatur est te. Dicit ergo circumcisus es te. q. v. unusquisque ambulet in eo statu in quo vocatur est. verbi gratia circumcisus quis vocatur est. i. in ritu iudaico non adducat id est non cogat adducere pucium. i. ritu gentilium in pucio id est in ritu gentilium quis vocatur est. non circumcidatur. i. non cogat ad ritus iudaicos. **A**ug. Seruat ibi aplius quod cognitum ecclesiis sine iudeorum sine gentilium. nunquam enim auctor consuetudine quam seruat non impedire salutem. ergo si coniugio non impedit debet vocari in coniugio permanere. **D**einde cu dicit. Circumcisus enim nihil est. Hic subdit rom exempli quod est talis. Ritus non impediens salutem non debet mutari. propter vocationem ad fidem. sed ritus tam iudaicus et gentilium est huiusmodi. ergo te. **A** similiter ergo arguit in mirionio. pmo ergo tagit quod est ad salutem indifferens. **S**co quod est necessarium et expediens ibi. Sed obseruatio mandatorum te. **D**icit igitur circumcisio nihil est. i. nihil prodest et pucium nihil est. i. nihil prodest vel obtemperare. q. d. talis vel talis ritus viuendi nihil proficit ad salutem. **A**sal. vlti. In xpo ibi nec circumcisio aliquid valer nec pucium sed noua creatura. Ambro. ad salutem nec prodest nec obest iudaicus aut gentilis ritus. sed obseruatio madae tonum dei aliquod prodest. **A**sp. 6. Custoditio legum consumatio est incorruptionis. **D**einde cu dicit. Unusquisque in qua vocatione te. Dicit cōcludit regulam gnalement dicenda unusquisque te. q. d. ita gentilis non inducatur ad circumcisio nec conuerso sed potius unusquisque in qua conditione vocatus est in eas conditione vocationi non repugnante in ea permaneat et in qua non a qua in glo. aug. hoc enim ad eas consuetudines vites revertuntur quod nibil obsunt fidelis bonis quod moribus. sicut enim pueri sic et latro ad fidem vocatur. Sed ille in coniugio manet non a coniugio renunciat. Hoc vero a latrocino renunciat et in latrocino non manet. **N**on enim necesse est ut coniuges destinant esse coniuges propter christum sicut necesse est ut latrones desinant esse latrones. **D**ic queritur super illud uox a viro non discedere quare sola causa fornicatio dominus excipit ceteras vero omnes molestias iubet fortiter sustineri. **C**ostra leueit. 13. precepit lex leti pueri extra castra eiusceme. Ergo propter leprosus debet uox a viro discedere. **N**on licet possit ob lepram discedere a cohabitatione non in a thoro quin aliqui teneant redditum debitu ppe eam manendo. **T**erzus a viro suo recedenti. **C**ostra deuter. 24. dicit. Quod semel repudiata non potest aplius recolligi. **A**ndeo. Illud habebat locum in repudio legali. istud vero in diuinitate euangelico. **N**ec enim erat leuertia nisi euangelio plateret. **T**erzus super illud vir uox non dimittat glo. notabiliter non subdit de viro sicut de muliere quae licet viro aliam ducere. **C**ostra aug. dicit et similis forma debet uari in viro et muliere. **R**e. illud puerum in libris ambo si fallari credere adduci. Vel dicendum quod illud abrosis intelligi in repudio. hoc autem in diuinitate. **M**az in repudio legali licet viro contrahere non uox. quod licet antiquitus enim viro haec plures uoxes. non conuerso quod per repudium illud soluebat mirionium non aut in diuinitate. **T**erzus nam certus ego dico non dominus. **C**ostra. 2 Dat. 9. Qui vos audiret me audit. **A**ndeo non dominus dicit ore proprie sed inspirando. **T**erzus super illud si quis frater habet uox. glo. coniunctus fidelis licet potest dimittere infidelem. **C**ostra catholicus non potest dimittere hereticum. glo. loquitur de infidelibus qui caret sacramento fidei non solum hitu. **T**erzus ibidem glo. Non est reputandum mirionum quod extra decreta dei factum est. **C**ostra ergo mirionum contrarium causa voluptatis non est matrimonium. **A**ndeo extra decre

tum dei matrimonii contrahibilis dicitur quod non contrahibilis inter personas legem prohibitas. **T**erzus si qua mulier habet virum infinitum te. **A**ntea ergo iudea couersa non debet dimittere virum iudeum cohabitare volenter. **A**ndeo secundum est hodie quod tempore primis ecclesie. quod tunc erat spes conversionis. nunc autem potius est spes subversionis. propter obstinationem infidelium. **T**erzus super illud quod si infidelis discedat glo. recte dimittitur mulier si dicit viro non ero mulier tua nisi in latrocino diuinitas mihi augeas. **C**ostra Dat. 19. Recipit sola causa conversionis. **D**einde tunc debet dimitti ne scandalum ad tempore exortum sit impetuus. **T**erzus super illud non est enim servitutis subiectus glo. contumelia creatoris soluit ius mirionis in eo qui relinquit. **C**ostra mirionius semper est inter duos. ergo in virtutibus vel vel in malo. **A**ndeo in mirionio soluit in virtute quod sed impedimentum ex mirionio resultans manet in discedente soli. **T**erzus circumcisio nihil est. contra circumcisio prodest si legem observes. **A**ndeo an christum proderat sed post non prodest. **T**erzus super illud unusquisque in qua vocatione glo. Ad salutem nihil prodest vel obtemperare vel gentilium ritus. **C**ostra gal. 5. Si circumdumini christum vobis nihil prodest. **A**ndeo glo. loquitur de ritu couerandi inter homines non de ritu dum colendi.

Lectio quarta.

Seruus vocatur non sit tibi cure. **S**ed si potes fieri liber: magis vtere. **Q**ui enim in domino vocatur est seruus libertus est domini. **S**imiliter quod liber vocatur est: seruus est christi. **P**recio empti estis. nolite fieri servi hominis. **U**nusquisque ergo in quo vocatur est frater in hoc permaneat apud deum.

Supius ostendit quod si infidelis puerum non discedat fidelis debet pariter permanere. **P**atio ad hoc allegando spes queritoris infidelis. **S**co permanenti in statu proprii vocationis. **T**erzus exemplum in ritu queritorum hic. **Q**uarto allegat ex parte plurim in statu queritorum hic. **U**bi pmo ipsum exemplum ponit. **S**ed eundo roborum exempli subdit ibi. **U**ni enim in domino te. **T**ertio ex parte regulam gnalemente subdit ibi. **U**nusquisque ergo te. **I**n prima parte ponit in aliquo statu seruus. **S**co superponit libertatis possibiliter ibi. **S**ed si potes te. **T**ertio horum femininitatem ad salutem ibi. **V**agi vtere. **D**icit ergo seruus te. q. d. unusquisque in qua vocatione vocatur est in ea permaneat. **G**erbi gratia seruus vocatur est ad fidem. s. christi non sit tibi cure. vt. s. velis in uititate effugere. **U**ni honestum fuit phylemonis quod ad eum fugerat cum pueri remitterit ad dominum ut prius in episcopis ad phylemonem. s. potius si potes fieri liber permaneas in fuitute quam carceri. **E**sicut autem abrogi. quanto despectior est in hoc seculo propter dominum. tanto magis exaltabitur in futuro. **B**regio. quanto quod deo preciosior. tanto propter eum vilior. **B**occius enim omnis fortuna timenda sit. magis tamen prospera quam aduersa. **D**einde cu dicit. **U**ni enim in domino vocatur est te. **H**ic subdit rom exemplum. **E**t puer potius rones exempli ex parte queritorum. **S**co ex parte liberorum ibi. **S**imiliter quod liber est te. et est tu talis in gnalemente. **S**eruitus et libertas sunt in domino ad salutem. **I**h soli debemus esse solliciti de proximis ad salutem. ergo propter incurrunt debet esse nobis fuitus et libertas. **D**icit ergo. **U**ni enim in domino. q. d. et vere non debes curare. et enim propter quod in domino. i. in fide domini vocatur est fuitus corporali libertas est dominus. q. d. a domino maximum liber est libertate spirituali. **E**t autem libertas et fuitus liberat et talis et fuitus per se a domino est liberatus. i. o. dominus liber. **J**o. 8. **S**i filius vos liberauerit vere liberi eritis. **D**einde cu dicit. **S**imiliter quod liber vocatur est te. hic ponit rom ex parte liberorum ibi. **U**bi pmo tagit in liberis cui fuitus debet fuitus. **S**co fuitus rom ibi. **P**recio empti. **T**ertio

Explanatio sancti Thome

ultutis obligationē ibi. Molite rc. Dicit ergo similē et q̄ liber vocat⁹ est libertate corporali fū⁹ est xp̄it⁹ fuitute sp̄nali
B. pmo. Paul⁹ fū⁹ xp̄i ibu⁹ rc. q̄ sive fū⁹ sive liber om̄nes tñ fū⁹. t̄ hoc iustū est q̄ p̄cio empti est. Hoc & q̄ p̄cio inefabilis fāguina xp̄i. I. pe. I. Nō corruptibilis⁹ au-
ro vel argēto redēpti⁹ estis de vīa vana cōversatione rc.
Et q̄ tāto p̄cio empti est⁹ nolite fieri fui hoīus postponē-
do fūciū del⁹ t̄ vos hūanis supstitutionib⁹ occupādo. h⁹ el
faciebat isti. S. pmo. Ego sūz pauli. ego ait appollo. vñ⁹
quifq̄ ergo t̄ circulus t̄ p̄piciat⁹ fū⁹ t̄ liber in q̄ statu
vocat⁹ est frater. t̄. fidelis eñi hoc p̄maneat apud dñs. s. ob⁹
uādo diuina mādata. Qui eñi p̄seuerauerit vñq. in sinez
hic salū⁹ erit. Mat. 24. Ergo si cōingat⁹ voratus est ad
fidem maneat colugatus feruando fidem.

Lectio quinta.

De virginib⁹ aut p̄ceptū dñi nō hēo:
Op̄silū aut̄ do tanq̄ māiam cōsecutus
a deo ut sim fidelis. Existimo enim
hoc bonū esse ppter instatēz necessitatē. qm̄
bonū est homini s̄ic esse. Alligatus es vxori:
noli q̄rere resolutionē. Solut⁹ es ab uxore.
noli querere uxore. Si aut̄ acceperis uxorez
nō peccasti. t̄ si nupserit virgo nō peccauit.
Tribulationē tñ carnis habebūt huiusmōi
Ego autem yobis parco.

Principio hui⁹ capituli egit de m̄rionio: hic incipit p̄s
scđa in qua agit de virginitate. Ubi pmo agit de virginib⁹
Scđo de virginū custodib⁹ ibi. Si q̄s ante turpē se video-
ri existimat rc. In p̄ma pmo ponit virginib⁹ p̄manēti in
virginitate op̄silū. Scđo nubētib⁹ dat bene viuēdi moduz
ibi. Hoc itaq̄ dico frēs rc. Certo osidit q̄ magis expedit
seruare prīmē p̄positū ibi. Molo aut̄ vos sine sollicitudi-
ne esse rc. In p̄ma pte virginitatē cōsūlti t̄ ap̄xiat ibi. Alligat⁹ es
uxori rc. Tertio m̄rioniu⁹ op̄silū defendit t̄ a p̄cō
excusat ibi. Si aut̄ acceperis uxorez rc. In p̄ma dicit duo
de virginitate. Primo q̄ nō est suanda ex p̄cepto. Scđo
q̄ est suanda ex op̄silū ibi. Op̄silū aut̄ do. Ubi ponit du-
plicē rōm̄ q̄re istud op̄silū est seruandū. Por̄ta est cōsiliā-
rii auctorit̄. Scđo rei cōsūltē dignitas ibi. Existimo er-
go hoc bonū. Dicit ergo de virginib⁹ rc. q. d. de cōlūgat⁹
nō sepandis p̄ceptū dei est. de virginib⁹ aut̄ p̄ceptū dei
nō habeo. vt. s. cōtineat vel vt nubat. Qd̄ em̄ de hoc dix-
it dñs Mat. 19. dixit consulendū. Om̄ p̄t inq̄ capē cas-
piat. Virginitas aut̄ s̄im aug. res est nō p̄cepti. suaderi po-
test unpari nō p̄t. Op̄silū aut̄ do. s. de cōtineō. cōsili-
um mibi a sp̄i sancto inspirati. Cobie. 4. Op̄silū semp̄
a sapientē p̄quire. Op̄silū inq̄ do. t̄ hoc tanq̄ p̄sequuntur
a dño māiam. i. aplatum mibi misericorditer z̄scium. Con-
secut⁹ inq̄ ad hoc ut sim fidelis in dispēlatione mibi cre-
dita. Un̄ credēndi est mibi in cōsiliis. Luc. 12. Quis pu-
tos est fidelis fū⁹. Haymo q̄ ei mādatu⁹ fuit vt esset fide-
lis op̄silator nō debuit cōsiliū indigētib⁹ abscondere. t̄ est
argumentum q̄ est acq̄escendit cōsiliū plati. Deinde, cu⁹
dicit. Existimo ergo rc. hic tangit dignitas ei⁹ qd̄ p̄silū
t̄ bec duplex. Una q̄r expediē bonū. scđa q̄ honestū ibi.
Qm̄ bonus est rc. Dicit ergo existimo rc. q. d. q̄ fidelis
Op̄siliarius suis existimo ergo hoc bonū esse. s. manere in
virginitate. t̄ hoc ppter instantē necessitatē cōlūgat⁹. s. vitā
dam q̄ multe necessitatēs instat̄. Und̄ dicitur esse i mola
Luc. 17. Und̄ vulgariter vīcīt⁹ matrimoniu⁹ habet ma-
gnos. existimo inq̄ t̄ vere q̄ bonus est bonū sic esse. s. i
virginitate. Bonū scđz honestū ppter puritatē. delectabiz

le ppter libertatē. vīle ppter mercedē q̄r el debet auroes
t̄ fruce⁹ cētesimus. Luc. 8. Aug. in glo. Sup̄reditur
xginitas pditionē hūane nature p quā hoīes angelis as-
similātur. Major tñ victoria xginituz q̄ angeloz. Angeli
eñi sine carne viuūt. xgines aut̄ in carne triūphāt. De
inde cu⁹ dicit. Alligat⁹ es uxori rc. hic m̄rioniu⁹ tractuz
cōcedit t̄ ap̄xiat. Ubi pmo dicit q̄ cōtūgat⁹ nō debet q̄
rere diuorū. Scđo cōsūlti q̄ solut⁹ nō querat cōlūgat⁹
ibi. Solut⁹ es ab uxore rc. Dicit ergo Alligat⁹ rc. q. d.
licet cōtinere sit bonū. tñ alligat⁹ es uxori noli q̄rere solu-
tionē marie si bona est. Eccl. 7. Moli dīcedere a mulie-
re sensata. Et dicit alligat⁹ quasi dupli cōlūgo ligatus
scđz p̄sensu p̄ matrimoniu⁹ initiatū. t̄ copula carnali p̄ m̄r-
moniu⁹ p̄sumat̄. Si eñi tñ uno cōlūgo scđz solo cōsūlti li-
gatus esset posset q̄rere solutionē scđz intrādo religionem.
Solut⁹ es ab uxore noli q̄rere uxore si potes p̄tinere q̄
sicut dicunt apli. Mat. 19. Si ita est q̄ hoīes cu⁹ uxore nō
expedit nubere. Deinde cu⁹ dicit. Si aut̄ acceperis rc.
hic excusat matrimoniu⁹ cōtrahendū a peto. Ubi pmo oñ
dit q̄ matrimoniu⁹ p̄t cōtrah. sine peto. Scđo q̄ leuius
est esse sine p̄iugio ibi. Tribulationē tñ rc. In p̄ma p̄o
pponit veritatē de nō virginē. Scđo de virginē ibi. At si
nupserit. dicit ergo. si aut̄ solut⁹ es noli q̄rere uxore.
Si aut̄ acceperis uxore scđz bono fine nō ad explicationē. libi-
dinis nō peccasti. hic est argumentum euidēs cōtra hereti-
cos qui cōtemnūt matrimoniu⁹ de q̄bus. I. th. 4. Pro-
hibet nubere. t̄ simili si nupserit xgo nō xgo deo dica-
ta. q̄r fm̄ Jero. voutentib⁹ xginitatē nō solū nubere. sed
etia⁹ velle nubere petūt̄. Nō peccauit. s. nubēdo. alioq̄
peccasset beata xgo cu⁹ desponsata esset ioseph. Tribulati-
onem tñ carnis habebūt huiusmōi. s. cōlūgat⁹ id est affic-
tionem p̄ reb⁹ necessarij. p̄curātis t̄ sibi t̄ filio suis t̄
lijs. And̄ leui⁹ est esse sine cōlūgo. Ego aut̄ vobis parco
quasi dicat cōsūlūtūtare cōlūgat⁹ qd̄ tñ p̄cedo p̄cēdo
firmat̄ vīe. Tel sic. Ego aut̄ vobis p̄o in hoc q̄ cōlūgo
cauere tribulationes carnis. Rolandis est hic q̄ lānta
xginitas magnū bonum est ppter multa. pmo q̄ carnis
mādicāt̄ p̄seruat̄. Apoc. 14. H̄i sunt q̄ cu⁹ mulierib⁹ nō
sunt coinqnati xgines em̄ sunt rc. sicut bonū est sal q̄r cō-
seruat̄ carnē a corruptione. Scđo q̄ alaz̄ decorat̄ t̄ ornat̄
Und̄ frequēt̄ in scriptura iungit̄ xgo p̄ulch̄ sap. 4.
Q̄ pulcra eñi casta generatio cu⁹ claritatē. cant. 4. Los-
ta pulcra eñi amica. Certo q̄r agēlos celī assimilat̄. s̄i dī-
cit hic glo. Et mat. 22. In resurrectione neq̄ nubēt̄ neq̄
nubēt̄ fedērūt̄ sicut agēli dei Jero. In carnē pter carnē
viuere rc. Quarto q̄r p̄pōt̄ p̄pōt̄. 2. cox. II. Despōt̄
em̄ vos vni viro xgines castā exhibēt̄ xgo. Quinto quia
iungit̄ t̄ approximat̄. p̄pōt̄. Addūcent̄ regi xgines post eam
sap. 6. Incorruptio facit. p̄pōt̄ deo. Ie. 3. Dux virginis
tatis mee tu eo. Sexto q̄r ceteris statib⁹ p̄pōderat. Eccl.
26. Nō est digna p̄oderatio ale cōtinerat̄ infra eodē. Qui
m̄rionio iungit̄ xgines bñfāct̄. t̄ qui nō iungit̄ melius fa-
cit. Septimo q̄r odore bone famē spirat̄. Luc. 1. dicitur
Et nomē xginitis maria. cant. 2. Sic ut liliū inter spinas:
sic amica mea inter filias iher. Octavo q̄r ad nuptias eñi
nas invitat̄. Mat. 25. Que pate erat intrauerit̄ cu⁹ eo ad
nuptias. sed heu q̄r ad cōseruandū diffīciles. Id eccl. 42.
Filia patris abscondita eñi rc. Et hoc q̄r dyabol⁹ suggest
p̄rariūt̄. corrupcio inclinat̄ ad actuū. pulcritudo alicit̄ ad
consensum.

Lectio sexta.

Dicit itaq̄ dico frēs Tēpus breue est
Reliqui⁹ est: vt t̄ q̄ habent uxores:
tanq̄ nō hñtes sint. t̄ q̄ sicut tanq̄ nō
fuentes. t̄ q̄ gaudēt̄ tanq̄ nō gaudētes. t̄ qui

in epistolam I ad Corinthios. VII.

emūt: tanq̄ nō possidētes. t q̄ vtunq̄ hoc mūdo. tanq̄ non vtant̄. Preterit em̄ figura huus mundi.

Hec est sc̄da ps vbi nūbētibus siue nuptis sūdit bene viuendi modū: doc̄s p̄mo qualr vran̄ vroxib⁹. Sc̄do qua liter fortunæ castib⁹ siue euentib⁹ ibi. Et qui flet rc. Tercio qualr mundi reb⁹ siue possessionib⁹ ibi. Et qui emunt rc. Quartu subt̄ rōm in his amonitionib⁹ ibi. Preterit em̄ figura. In p̄ma ip̄licat tria. i. aucozitatē cōsiliarij. Hoc itaq̄ dico rc. necessitatē cōsuledi. Tēpus breue est. rc. formā cōsiliij. Reliquiū est rc. Dicit ergo hoc itaq̄ q̄ si dicat q̄ nō est p̄tūn nūbere hoc itaq̄ dico o frēs si cōui gij tēp⁹ bieue est q. l. nō gnatiōe carnali. p̄pagādus est p̄plus dei h̄ regnatiōe sp̄nali colligēdus fīm glo. t q̄ tēpus bieue est reliquiū est. i. hoc solū restar agendū ut q̄ habēt vroxes sint tanq̄ nō h̄ntes: studēdo scrutio dei nō autē op̄i carnali debitu. i. exigeō. An dī sint tanq̄ nō h̄ntes nō dicit tanq̄ nō h̄nti sic erāt antiq̄ pres pp̄ q̄ dicit aug. q̄ celibat̄ iohānis nō p̄ferit cōiugio abrā h̄ bodie faciūt ecōuerso q̄ nō h̄nt sūt tanq̄ h̄ntes. Et aut̄ notandū q̄ tā q̄ nō h̄ns vroxē est q̄ vel vroxē debitu reddit nec exigit v̄l p̄p̄ infirmitatē vroxē ducit dolēs q̄ sine ea esse neq̄. Al pari affectu continentia custodit. Al cā gnānde plis ad cultū dei vroxē p̄p̄ia cognoscit. Et qui flet p̄ casib⁹ diu gij vel p̄ aliqua tristitia seeli sint nō h̄ntes cōfolati. i. spe ap̄p̄inātū boni futuri. puer. 12. Nō strūtib⁹ iustuz quicqđ ei acciderit. Et q̄ gaudēt p̄ aliqua p̄sp̄itate secu li. tanq̄ nō gaudētes h̄ tanq̄ in timore exētes iminentis mali t̄ piculi. ecc. 11. In die bonoꝝ ne īmemor sis maloꝝ. Deinde cū dicit. Et q̄ emūt. Hic ondit q̄tuo vran̄ mūdi reb⁹ siue possessionib⁹. t p̄mo qualr q̄i debeat acq̄eu dis. Sc̄do qualr acq̄uisit̄ ibi. Et q̄ vtunq̄ rc. Dicit ergo q̄ emūt tanq̄ nō possidētes. i. pot̄ hec terrena nō sedētes h̄ supple nō apponēdo cor reb⁹ pitur. p̄o. Dūtūt̄ si assūt nolite cor apponere. Eze. 7. Qui emūt nō letet̄ t̄ q̄ vēd̄ nō lugeat. Et vt v̄r̄ colligā q̄ vtunq̄ hoc mūdo. i. reb⁹ mānans nō dico fruunt̄ vt mali q̄ de ei malū faciūt finē qui dicit sap̄. 2. Fruamur bōs q̄sūt. i. p̄ntib⁹. Sz q̄ vtuntur eis ad finē debitu referēdo: sint tanq̄ nō vran̄. i. nō adhēreant eis nimia delectatiōe. i. thy. 6. H̄ntes alimēta et q̄ bus tegamur h̄is tēti sim⁹. Preter actū ergo pluga le ponit q̄tuoz v̄ntias actuū circa sollicitudine mūdanorū s̄z fere. gaudere. emere. vti. Duo p̄mi p̄tinēt ad affec tuz. duo alijs ad effectū. Ex h̄uana h̄ sollicitudine gnatur dupler effec⁹. i. emēdi respectu bñdor̄. t̄ v̄ndi respec tu bñdor̄. t̄ fīm hoc ponit aplus cōsiliū tp̄tante in h̄is q̄tuoz effec⁹. Deinde cū dicit. Preterit em̄ figura rc. Hic subt̄ rōm p̄dicta amonition q̄ talis est. Trāstors ria sūt reputāda q̄si nō sūt: h̄ talia sūt mūdana pictura et go q̄si nō sūt sūt reputāda. t̄ hoc ē q̄ dicit. q̄ iō mūdana q̄si nō sūt estimāda sūt q̄ p̄terit figura. i. ceterior pulcri tudo vel q̄b̄ est ibi facile quenies statui fragilitas. Trās fibit em̄ q̄litates mortales t̄ r̄manebūt īmōtales. Jō trās fibit mūdus t̄ cōcupis et. Om̄la notāda q̄ figura nō sub stātia mūdi. nō padisi. ðterit nō sūt. Hic q̄ritur sup̄ illo si potes fieri liber glo. Quādo q̄s pp̄ dēvū despectior est ī b⁹ seculo tāto magis exaltabit̄ in futuro. Cōtra ergo magis exaltabit̄ bon⁹ subt̄ q̄ bon⁹ p̄lat⁹. Bñdeo glo. intelli genda est ceteris parib⁹. Item sup̄ illud vniuq̄q̄s in quo vocat⁹ est. glo. statu. Cōtra ergo q̄ vocatus est ī statu se culari nō debet intrare religione. Bñdeo aplus loquit̄ s̄ statibus p̄mouentib⁹ ad salutē nō de impediētibus. Itē sup̄ illud. Existimo hoc bonū esse glo. Maior est victoria viginum q̄ angeloz. Cōtra ergo maior corona. ergo ho mines erūt maiores angelis nō solū equales. Bñdeo ma tor exēsue. i. mltiplicatiue q̄i bñt aureolā nō solū aureaz

Itē sup̄ illud. bonū est hoī sic esse glo. in viginitate. Con tra gen. p̄mo. Crescite t̄ multiplicam̄. Vginitas aut̄ tra via est huic p̄cepto. Ne illud p̄ceptū nō est p̄ceptū h̄z da tum v̄sō ad tēp⁹ sufficiētis mltiplicationis hūani gñeris. Itē sup̄ illud. Qui h̄nt vroxes glo. Beatoria vugia iu dicāda sunt q̄ ple cocepta pari coles̄tis continentia fuare potuerūt. Cōtra vñuquodq̄ tāto beat⁹ est quāto magis cōuenit fini suo. finis aut̄ cōiugij est ḡfatio plis. Bñdeo expone cōiugia. i. cōiuges. Al dicēdū est q̄ ille nō est v̄l tim⁹ finis cōiugij h̄z adimpleo nñeri electoz q̄ citi⁹ im plecer̄ si oēs cōtinerēt. Itē sup̄ illud. p̄terit figura hūius mūdi glo. In iudicio mūdanor̄ ignis flagratione hūius mūdi gibit nō v̄bia h̄z figura. Cōtra. 2. p̄. 3. Ver quē ce li magnō impetu trāfēt. Bñdeo. Ille trāsūt t̄ illa solu tio accidētalis ē nō substātial. i. fīm q̄litatē nō fīm v̄bam.

Lectio septima.

Dolo aut̄ vos sine sollicitudine esse. Qui sine vroxē est: sollicit⁹ est q̄ dñi sunt: q̄o placeat deo. Qui aut̄ cum vroxē est: sollicit⁹ est q̄ suni mūdi q̄o placeat vroxē: t̄ diuīsus est. Et mulier inupta et virgo cogitat q̄ dñi sunt: vt sit sancta corpore et spū. Que aut̄ nupta est cogitat que sūt mūndi q̄o placeat viro. Porro hoc ad vtilitatem vestrā dico: nō vt laqueū vobis iniuci am sed id q̄ honestū est t̄ q̄d facultatē p̄ beat sine impedimentoō dñm obsecrandi.

Sup̄ius dedit p̄mo vginib⁹ s̄lū p̄tinēdi. Sc̄do nubētib⁹ documētū bñ vnuēdi hic. Tertio ondit q̄ magis expedit tēp⁹ p̄tinēdi. Et h̄ ondit p̄tō rōe maioris trāquillitas. Sc̄do rōe maioris sc̄titatis ibi. Et mulier inupta rc. Tertio rōe maioris vtilitatis ibi. Porro hoc ad vtilitatem vraz rc. P̄tā rō talēt. Trāquillitas ī amore soli⁹ dei p̄ ferēda ē sollicitudini mūdanor̄. h̄z p̄tinētes h̄nt trāquillitate. p̄iugāt̄ sollicitudinē mūdi. ergo star⁹ p̄tinētū p̄fē. rēd⁹ est statui p̄iugator̄. P̄lo ergo dehortat̄ sollicitudinem mūdi. Sc̄do subt̄ q̄ p̄tinētes nō sūt solliciti nisi h̄is q̄ sūt dei ibi. Qm̄ q̄ sine vroxē rc. Tertio ondit q̄ cōiugatos oportet ē sollicitos in h̄is q̄ sūt mūdi ibi. Aut̄ cū vroxē rc. Dicit ergo volo aut̄. q. d. Si nubis p̄dīta facere p̄ulo. sed magis volo vos ēē sine sollicitudine rei vroxē. phil. 4. Bñbil solliciti sit. Nota q̄ dehortat̄ nos scriptura a sollicitudine triplici. i. circa mulierē vt h̄. Alo lo vos sine sollicitudine ēē. Circa v̄tre. mar. 6. Ne sollici t̄ sit aē v̄re rc. Circa bñrlā. puer. 11. Expectatio sollicitoꝝ p̄bit. Et recte hoc volo q̄ q̄ sine vroxē est sollicit⁹ est q̄dñi sūt vt cōplacēt ei. Nō el h̄z excusationē illoꝝ q̄ dīcūt. Luc. 14. Vroxē duxi t̄ nō possū veire. Sollicitudo ē q̄. s. q̄o placeat dō īteriori. i. pulcritudine sua. Felix cu ius votū ē vroxē fugere: cui sollicitudo est dñō fuit cu ius īrētio est dō placere. Deinde cū dicit. Qui aut̄ cū vroxē ē rc. Hic ondit q̄o p̄iugatos oz ēē sollicitos ī h̄is q̄ sūt mūdi. vbi īplicant̄ q̄tuoz guia. P̄lo vñclū p̄iugale ibi. Qui cū vroxē ī studiū mūdale ibi. Sollicit⁹ ē S̄ lectō vroxē ibi. q̄o placeat. Op̄is diuīsus ibi. Et diuīs. Et dicit ergo q̄ aut̄ cū vroxē est. i. ī m̄fionio sollicitus est q̄ sūt mūdi. i. de regime familie t̄ bulusmōi. An Jacob ac ceptis vroxib⁹ aut̄ gen. 30. Justū est aliquā p̄uidē domūt̄. i. sollicit⁹ sis quo placeat vroxē. Et hoc sine p̄t̄ se lic̄te ornāre. Nā fīm glo. Magna amaritudo ī domo est v̄oꝝ tristis t̄ talis diuīsus ē nō natura h̄z actu. i. diuīsōe offi cijs nō intētōis p̄ncipaljs. An glo. p̄tīm. fuit deo. p̄tīm mūndo. Deinde cū dicit. Et mulier inupta rc. Hic ponit sc̄do rō p̄bās q̄ magis expedit fuare p̄positum p̄tinētē

Explanatio sancti Thome

Quilibet nubere, rōe maioris sc̄itatis, et est rō sua tal. Cōtinens studet sc̄itati et diuitati et amori dei, nuptia vero misero, ergo illa p̄ferēda est isti. Porro ergo tāgit studiū innupta q̄ cogitat totali placere deo. Sc̄do studiū nuptie q̄ cogitat p̄tum placere mūdo ibi. Que autē nuptia est. In p̄sa ipsa et tria, s. p̄tinentiū statū cogitatū, et fructū. Statū honestus sum q̄ innupta et x̄go: cogitatū rectū, qui cogitat que dñi sunt, multiplicatū fructū, q̄ ut sit sancta rc. Dicit et go. Et similiter mulier innupta id est vidua et x̄go cogitat, id est maiorē habet facultatē cogitādi, q̄ dñi sunt id est sp̄i ritualia et eterna. Cogitat in q̄ ut sit sancta magis q̄ nuptie. Multe enī aupte sunt sancte. Aug. ap̄liorēz nō nuptiarum et in corpe et in sp̄i sanctificationē intelligi voluit, nō tñ nuptias oīo sanctificatiōe p̄auuit. Sancta in q̄ corpore id est corporib⁹ actionib⁹, et sp̄i id est sp̄ualib⁹ actionibus. Ad sancta corpe p̄tra virtutia carnalia et sp̄i cōtra sp̄ualia. Deinde cū dicit. Que autē nuptia est. Hic tangit sollicitudinez nuptiarū, vbi implicatū tria. Porro iugium. Sc̄do sollicitudinē ibi. Cogitat q̄ rc. Tertio cōmungū suū ibi. Quoniam placeat rc. Dicit ergo, q̄ autē nuptia est cogitat q̄ mundi sunt sc̄ez de cura filiorū de regimē dom⁹ et huīusmōl. Si pentes monuerunt larā honorare socrū: diligere marituz gubernare domū rc. Thobie. 10. Cogitat in q̄ quo placeat viro, vnde hoc fine ornātes se nō pecant: verūtā magis debet studere ei placere ornātu munū q̄ vestimentoz. l. thy. 3. Mulieres in habitu ornātu ornātes se nō in tortis crinib⁹ auro rc. Deinde cū dicit. Porro hoc ad virtutatē rc. Hic allegat tertia rōm sc̄ez maiorem virilitatē. Et est rō talis. Illud q̄ est vtili⁹ magis expedit, sed p̄tinere est vtili⁹ q̄ nubere, ergo magis expedit eligere continentia q̄ nuptias. Primo ergo oīidit q̄ vtile est p̄tinere. Sc̄do q̄ honestū est ibi. Sed id q̄ est in honestū rc. Tertio q̄ facile ibi. Et q̄d faculatē rc. Dicit ergo porro rc. q. d. P̄sulo nō nubere, porro hoc ad virilitatem v̄ram maiorēz sc̄ez dico, ut expediti⁹ deo fuiāt quia sic mortificat̄ caro q̄ est inimica sp̄is. Aug. sicut inimicus osculus nō facit tibi iniuriam, sic caro mortificata nō turbat anima. Dico in q̄ nō ut laqueū fornications sc̄ez incōrīne tibus vobis inīscī aliquid difficile sup̄ hoc faciendo, immo potius laqueū ponere q̄s p̄suleret nubere, q̄ de mullere dicit Ecc. 7. Q̄ laqueū venatoz est sed poti⁹ intensivō induceret om̄ia ad id q̄ honestū est sc̄ez ad sanctitez corporis et anime nō q̄ coīegalitatis status nō sit honest⁹, s. q̄ minus honest⁹. Aug. Nō matrimonii turpe esse mōstra uit sed quod honestus erat generalis honesti nomine cōmendauit et mōmens ad illud quod facultatem prebeat as licui obseruandi se in dño id est ad servitū dñi et hoc sine impedimento q̄ est in iugio. 2. cox. 11. Respondi vos vni viro x̄gine castā exhibere x̄po. Vnde eligendus est status cōtinente vbi malius cōmodum: q̄d hoc ad virilatēm: vbi minus p̄culumz: q̄d nō ut laqueū, maior honestas: q̄d id quod honestus liberior facultas seruendi deo q̄ facultatem prebet rc. Rotundum est hic q̄ multiplex sollicitudo est bona. Prima p̄elationis sicut nauta sollicitus est de regimine nauis pater de filiis. Ro. 12. Qui p̄ est in sollicitudine. Sc̄da p̄edicationis sicut pedagogus sollicitus est de puerō: doctor de discipulis. p. thes. 2. Sicut dūciam habuum⁹ loqui ad vos verbū dei in multa sollicitudine. Tertia discretionis sicut amicus verus sollicitus est de cōseruatione amoris ephe. 4. Sollicito seruare vñtratem spiritus in vinculo pacis rc. Quartā cōpassioz sicut vir misericors sollicit⁹ est d̄ egenis et afflictis. l. thy. 1. tbi. 1. Cum venisset romā solicite me quefuerit et inuenit. Quinta devotionis sicut seruans sollicitus est de placēdo domiō: religiosus deo. Vñch. sexto. Indicabo tibi ō hos mo quid sit bonum. Et post sollicito ambulare cum deo tuo. Sexta circūspeczionis sicut speculator de castro custo-

dendo. dent. 4. Custodite animas vestras solcite. Cōpus enim cū organis anima cūz potentissima quoddā castrū est. Septima actionis sicut agricola sollicitus est de opere perficiendo. Luc. 10. Martha martha sollicita es. 2. tbi. 2. Solcite cura teip̄z p̄babile exhibere deo. Octaua pulsionis sicut disp̄sator de domo: mercator de copiō. paup̄z de pane cōrendo. Ro. 12. Sollicitudine nō p̄gri.

Lectio octaua.

Ids autē turpez se videri exi stimat sup̄ x̄gine sua q̄st sup̄adulta et ita optet fieri q̄d vult faciat. Nō peccat si nubat. Nā q̄ statuit in corde suo firm⁹ non h̄is necessitatē, p̄tātez autē h̄is sue voluntatē, et hoc iudicauit in corde suo fūare x̄ginitatez suā: bñ facit. Iḡit et q̄ m̄fitione iūgit x̄ginez suā bñ facit, et q̄ nō iūgit meli⁹ facit. Mulier alligata est legi: q̄nto tpe vir ei⁹ viuit. Q̄ si dormierit vir ei⁹: liberata est a lege. Qui au te vult nubat: tñ in dño. Beatorē autē erit si sic pm̄snerit sc̄dm meū p̄sliuz. Puto autēz q̄ et ego spiritū dei habeam.

Sugius egit de x̄ginib⁹: hic agit de x̄gini custodibus, ondes p̄mo q̄ licet eis x̄gines suas iuglio copulare. Se cūdo q̄ nō simili⁹ nupti⁹ licet nisi post moriē viri cōtraber ibi. Mulier alligata est rc. In p̄ma p̄mo ondes q̄ custos pot dare x̄gine suā ī iuglio. Sc̄do q̄ nō peccat b⁹ facies dō ibi. Nō peccat si nubat rc. Tertio q̄ etiā bñ facit fūa do ibi. Nā q̄ statuit rc. Quarto q̄ licet virūq̄ sit bonū tñ hoc est meli⁹ illo ibi. Iḡit et q̄ m̄fitione rc. In p̄a primo suppōi in x̄gine etatē nubile. Sc̄do volūtatez nubēdi ibi. Et ita optuit fieri rc. Tertio dat nubēdi licēriā ibi. Q̄d vult faciat rc. Dicit ergo si q̄d est rc. q. d. Elle sine iuglio honest⁹ est et expediti⁹. Sc̄d tñ si q̄d turpe se videri existimat apud iudicium boluz sup̄ x̄gine sua timēs ne corripatur eo q̄ sit sup̄adulta. l. vitra pubertatē et iā in ānis nubilib⁹ et iā ōz fieri ut nubat q̄d nō vult cōtinere: q̄d vult virgo faciat custos. Ecc. 7. Trade filia tuā et grāde op⁹ fecisti et bñ sensato da illā. Nec peccat custos si nubat x̄go. Hoc ideo dicit fm glo. Ne et si x̄go nō peccat custos vñatur peccare. Augustin⁹ de bono iugali. Que se nō cōtinet nubat. Que nō cepti⁹ deliberet. Que egresa ē p̄lesueret, nulla aduersario dect̄ occasio ē falsa retrahat oblastio. Deinde cū dicit. Naz q̄ statuit rc. Hic oīidit q̄ custos x̄gini bene facit eā in statu x̄ginali fūando. vbi im plicat quadruplicē zedit ad b⁹ expeditis. P̄ila q̄ custos firm⁹ sit in p̄positio eā x̄gine custodiēdi. Sc̄do q̄ nō tñ meat de casu x̄ginali ibi. Nō h̄is necessitatē rc. Tertia q̄ cognoscat in x̄gine p̄positū p̄tinēdi ibi. Protestatē autē h̄is rc. Quarta q̄ hoc faciat ex deliberaōi ibi. Et hoc iudicauit. Dicit ergo, nā q̄ statuit rc. q. d. Ideo autē dō co q̄d nō peccat q̄ tradit̄ x̄gine, naz de alio q̄ fuit eā pat̄z p̄bene faciat. Nā q̄ fuit in corde suo fūare x̄gine sua z firmus in p̄posito suo nō curāe sobolē vñ aliuū huīusmōl nō h̄is ne necessitatē tradēdi eā cū x̄go velit cōtinere. p̄tātem autē h̄is fm alīne p̄tinentiā voluntatē sue p̄ficiēde. Et hoc iudicauit in corde suo. l. ex indicio rōnis ne ex levitate mētis discernit esse bonū. l. thy. 5. Sine p̄iudicio n̄ibil facias. iudicauit in q̄d fūare x̄gine sua. Ambrosius Nō ingeneris ei somitem nuptiaz. Ecc. 7. Filie tibi sunt serua corpus illarum. Qui facit inquam sic bene facit. Deinde cū dicit. Iḡit et q̄ m̄fitione rc. hic oīidit q̄d vñq̄ sit bonū tñ x̄gina ē melior inīmonio. vbi p̄sp̄ bat statū iugale. Sc̄do p̄ponit statū x̄ginalē ibi. Qui d

in epistolam I ad Corinthios VIII

lūgūt. **D**ic g. **I**git̄ q̄ tc. q. d. q̄ oportet fieri ut dixim? **I**git̄ q̄ qui in matrimonio iungit virginem bene facit. quia licetum est qd̄ facit. t̄ q̄ non iungit cū virgo acq̄estat continere melius facit. **M**elius facit q̄ apud deū meritū suū collocat t̄ a sollicitudine liberat eaz. **M**elius enī est qd̄ liet t̄ expedit. Qd̄ licet t̄ non expedit. **H**ic enī bene vītur malo: ibi vero bene vīt̄ bono. **B**ene vīt̄ q̄s bono continentiam dedicans deo. **M**ale vīt̄ q̄s bono cōtinentiaz dedicans idolo. **M**ale vīt̄ q̄s malo concupiam relaxans adulterio. bene vīt̄ malo concupiam restringens cōnubio. **B**onū est pudicitia cōiugalis. sed melius est cōtinētia virginalis vel vīdualis sūm glo. **P**ende aut̄ erit tc. **M**ulier alligata est legi tc. hic ostendit q̄ non similit̄ contigata nisi viro mortuo potest contrahere. **A**bi primo ostendit q̄ contigata non potest nubere viro viuēte. **S**econdo q̄ viro mortuo pōt̄ alij nubere ibi. **Q** si dormierit tc. **T**ertio q̄ meli? est illi p̄tinere ibi. **B**eatior aut̄ erit tc. **M**ulier q̄ debet consilio eius credere ibi. **P**uto aut̄ q̄ t̄ ego tc. **D**icit g. mulier alligata est tc. q̄si dicat. Qui non iungit virginē suā melius facit. **A**t vere melius. q̄ mulier alligata est tc. **A**l sic virgo q̄cī tempore pōt̄ nubere s̄z vīzata nō. q̄ mulier alligata est legi ut viro non possit nubere alteri quanto tpe vir eius viuit. **A**o. 7. **Q**ue ast sub viro est mulier viuēte viro alligata est lege viri. **P**ende cum dicit. **Q** si dormierit sonno mortis. de q̄ dormitione **A**o. 11. **L**azarus amic⁹ noster dormit. **A**il eius tc. **A**ug. Mō dicit p̄nus. sedus. vel tertius. vel quart⁹. vel q̄s licet. **N**ec nobis diffiniendū est qd̄ non diffinit apl̄s. **A**n nec vllas nuptias debo damnare nec eis verecundia numerostatis aferre. **S**i dormierit inq̄ liberata est a lege viri vnde p̄mittit ei nubere. **H**inc patet q̄ resurgēti non tenet copulari sed cui vult nubat. **I**nuit eū nuptie solent habere malos p̄uentus. ideo **B**en. 2.4. **A**ocem⁹ puellā t̄ queram⁹ voluntatē ei⁹. **B**ubat inq̄ tm̄ in dño. i. viro sue religionis naz in disparti cultu p̄bliq̄t̄ ē in lege matrimoniū deut. 7. **P**er hanc licentiā apl̄s resuscitate sunt oēs pene t̄ infamie. q̄ sūm leges infligebant oīm mulieri. secundo nubent in tempus luctus s̄z vītra ānū. **E**rgo in nuptiis exigunt p̄sonas legitimatas vnde dicunt liberata ē. **C**ō sensus libertas. **A**nde addit Lui vult nubat. **C**ultus partitas. **A**n subdit. **L**ūm in dño. **P**ende cū dicit. **B**eatior aut̄ erit tc. **H**ic oñdit q̄ melius est illi p̄tinere q̄ nubere dicens. Quis licet ei⁹ nubere in beator erit si si p̄manerit s̄z innupta. **E**t hoc est cōstītu meū supra eodē datum habebit eī fructus sexagistim⁹ qui debetur viduū. **M**at. 13. **A**ugustinus. fatis ostendit beatam esse post mortem viri. t̄ secundo nubentem. sed beatior ē nō nubens. **P**ende cum dicit. **P**uto aut̄ t̄ ego tc. **H**ic vīlmo oñdit q̄ debet consilio eius credere quia inspirante spiritu sancto hoc consulit. **E**t hoc est qd̄ dicit. **P**uto aut̄ tc. quasi dicas. faciendum est scdm̄ consilium meum quia puto q̄ t̄ ego sicut ceteri apostoli spiritum dei habeā. **A**o. 8. **S**ed t̄ nos ipsi primissim⁹ spiritus habentes tc. **H**oc ergo consilium debet impleri t̄ propter fructum sequentem quia beatior erit t̄ propter consulētis auctoritatē. quia scdm̄ consilium meum. t̄ propter spiritum dei inspirantē. quia puto tc. **H**ic queritur super illo verbo. **V**olo vos si ne sollicitudine esse. **C**ontra. **A**o. 12. **S**ollicitudine non pigri. **R**esponsio. **I**bi loquitur de sollicitudine spirituali hic de temporali. Item super illo diuisus est. **C**ontra. **O**see. 10. **D**ivisiū ē cor eoꝝ nū interibit. **R**espo. **I**bi los quid de diuisiōe intētōis p̄ncipalib⁹ de diuisiōe actiōis. **I**te glo. ibidē: part⁹ fuit mūdo. **C**ontra. **M**at. 6. **N**emo pōt̄ duob⁹ dñis fuisse. **R**espo. **E**terz est ita q̄ c̄gliter seruat vires in eo q̄ duo id est contrarij sunt. **Q**res super illud. **M**ulier innupta cogitat que domini sunt: glōsa nō cogitat ne damnetur a deo. **C**ontra. **D**amnari potest vt pa-

ter in parabola de fatuis virginib⁹. **R**esponsio. non cogitat hoc solum. sed cum hoc etiam ne offendat sp̄onsum. **I**te super illud. **A**t sit sancta corpore t̄ spiritu glo. non potest fieri vt non sit sanctum corpus quo virtutē sanctificator spirit⁹. **C**ontra. spiritus sanctus vīsus est lingua cayphē non sancta. **A**o. 11. **R**esponsio. vrebāt ea vt spiritus non vt sanctificator. Item sed ad id quod honestum est. **C**ontra. ergo matrimonii turpe. **R**esponsio sūm glo. **H**ic situū potuit pro comparatiō. **I**tem super illud. **Q**ui non iungit melius facit. gloſa. hic scilicet in coniugio bene vītū homo malo. **C**ontra. cuius vīsus bonus est ipsū quoq̄ bonū est. **R**esponsio. illud intelligitur de vītū rei per se scilicet ad quem ordinata est non per accidens scilicet ad quem ex prudētia vītū ordinat. Item glo. ibidē. **M**elius est bene vītū bono q̄ bene vītū malo. **C**ontra. Hoc difficultius illo. **R**esponsio. loquitur hic de malo vītū non supplicij. Item super illo verbo in gloſa due p̄misce. **C**ontra. ergo due nuptie non sunt a deo. **R**esponsio. Non ex eo q̄ due nisi ex consequenti. Item si dormiret vir quid dīc dū est si refūctat. **R**ecr̄is consensus nou⁹ ad hoc q̄ sit mīmonū. **I**te fug illud. puto q̄ sp̄m dei habēat. **C**ontra. **A**o. 8. **C**ert⁹ sūz q̄ neḡ mōs neḡ vīta tc. **R**ecr̄is. **F**ī glo. si dīc hoc dubitādo h̄ q̄si increpādo.

Incipit capitulū octauū.

Dhis aut̄ q̄ idolis sacrificant̄ sci-
mus. q̄ oēsciam habemus. **S**cia
inflat. **C**haritas vero edificat. **S**i
q̄s aut̄ se existimat scire aliquid:
nondī cognouit quēadmodū oportet at eum
scire. **S**i quis aut̄ diligit deū hic cognitus est
ab eo. **D**e escis aut̄ que idolis imolant̄ scim⁹
q̄ nihil est idolum in mundo. t̄ q̄ null⁹ de⁹
nisi vīnus. **N**ā t̄ sunt qui dicant̄ dīj: siue in ce-
lo siue in terra. siquidē sunt dīj multi t̄ domi-
ni multi: nobis t̄ vīnus de⁹ pater ex q̄ omnia:
t̄ nos in illo. t̄ vīnus dīs iēsū x̄p̄s p̄ quē oīa
t̄ nos p̄ ipsum. **S**ed nō in oīb⁹ est scia. **Q**ui-
dam aut̄ cum conscientia vīs q̄nūc idoli qua-
si idolotū manducat. t̄ conscientia ipsoꝝ cuſit
infirma polluit. **E**sca aut̄ nō nos cōmendat
deo. **N**eç enī si manducauerim⁹ abundabi-
mus neç si nō manducauerim⁹ deficiem⁹.
Excluso errore circa correctionē criminū: ca. 5. et. 6. **T**reꝝ
circa virginitatē t̄ matrimoniu. capl̄ septimo: hic exclus-
dit errorem circa elum t̄ abstinentiā ciboz capl̄ isto et. 9
et. 10. loquēs de his que idolis imolabāt̄ q̄ quis in
se licitis abstineret moneret. **P**rimo allegando eis scandalū
infirmoꝝ ca. isto. **S**ed exempli sui q̄ p̄p̄t̄ alios abstinet
a receptione sumptū licitoꝝ capl̄ nono. **T**ertio exēpluꝝ
pene iudeor̄ post tanta beneficia dei in deserto p̄stratoꝝ
capl̄. 10. **E**rgo. ppter scandalū. p̄ximi exemplo apl̄. p̄p̄t̄
timor supplicij debem⁹ abstinerre a cibis aliquādo liciti.
In p̄mo oñdit q̄ in se licita est comedere idolotitor̄. **S**ea-
cūdo monerit nibilomin⁹ abstinerre ppter scandalū frūm in
firmoꝝ ibi. **A**lidete nō forte tc. **I**n prima p̄mo. p̄ponit q̄
maiores eoz h̄t̄ sciam̄ de idolotitis. **S**ed ostendit q̄s
scientiā habēt de eis ibi. **D**e escis anī q̄ idolis imolant̄ tc.
Tertio q̄ quietā infirmi bac scientia carēt ibi. **S**z in oī-
nibus nō est scia tc. **Q**uarto q̄ alijs coā eis idolotita ede-
re nō debet ibi. **E**sca aut̄ nos nō cōmēdat deo. **I**n p̄ma p̄
dicit q̄ de idolotis sciam̄ h̄t̄. **S**ed q̄ rā sine caritate in-
utiliter habent ibi. **S**cia aut̄ inflat tc. **T**ertio oñdit a qb̄